

cilii privilegiis et libertatibus Ecclesiae Gallicanæ minus consentanea, quia recurreretur ad Sanctam Sedem, cuius auctoritate atque assensu hæc decreta temperarentur¹.

153. — Plura quidem indulta fuere per concordatum, v. g.: 1º nominatio ad sedes episcopales et ad monasteria, rebus Galliæ concessa; unde excludebant alieni; 2º sublatio gratiarum expectativarum, ac specialium vel generalium reservationum ad vacatura beneficia; 3º jus terminandi omnes et singulas causas, exceptis majoribus, apud judices in partibus qui de jure, vel consuetudine præscripta, aut privilegio, illarum cognitionem habebant; 4º prohibitio recurrendi ad superiorum hierarcham per appellations, omissa medio... Alia viduurnae consuetudinis convaluerant, absque ullo præjudicio Sedis Apostolicæ, sicut factum novimus in plerisque aliis regionibus. Nulla enim fortassis est Ecclesia quæ non habeat suas privatas consuetudines, in quibusdam articulis recedentes a jure communi, sine detimento unitatis. De his dubium non movebatur; fas erat Gallis indulta jura, suasque probatas consuetudines servare, nihilque obstabat quin *libertates* dicerent.

At alii insuper erant articuli, quibus supponi nequit Sanctam Sedem assensum dedisse, v. g. 1º necessitas placiti regii ad acceptationem et promulgationem constitutionum pontificiarum et decretorum conciliorum, eujuscumque naturæ essent; 2º necessitas item consensus principis ut Legati advenirent in Gallias, ibique sua uterentur jurisdictione; ut Præsules in concilium provinciæ convenient; ut Romam adirent causa visitandi *sacra limina* et suæ administrationis rationem reddendi; 3º appellations ab abusu ad curias civiles; 4º praxis abstinendi, non consulta Sancta Sede, a promulgatione novarum constitutionum, quoties videbantur minus convenire moribus, seu disciplinæ ecclesiærum Galliæ, etc. Istius modi consuetudines Sancta Sedes nun-

¹ Cf. Mazzarelli, *de Auctoritate Rom. Pontificis*, tom. I, Proœmium, p. xxix et seq.

quam, ne quidem tacite, approbavit; et si non semper contra illas reclamaverit, satis ostendit sua agendi ratione, silentium non tribuendum esse assensui, sed prudentiæ. Qui e clero has pretensas libertates probabant, derogabant, preter intentum, dignitati atque juribus Ecclesiae Romanæ; et favebant temerarii ausibus magistratum.

Concludere igitur licet cum Mazzarelli : « Sint enim libet parti-
culari Ecclesiae sartæ tectæ sua libertates, quo usque poterunt
cum communi universalis Ecclesiae bono conciliari; sed nulla
sibi arroget supremum de earum conservatione judicium. »
(*Loco citato.*) — Experientia plurium gentium, præsertim Germaniæ, Galliæ et Hispaniæ, ut de cæteris sileamus, edocti sumus Ecclesiæ particulares, nedum virtute proficiant in servanda disciplina sibi propria, in periculum potius venire suorum iurium veræque libertatis, dum privilegia contra votum Ecclesiae Romanæ, seu affectant, seu studiosius retinere contendunt. Quo minus innituntur principalitate potentiore principis Apostolorum, arctiori vinculo devincuntur auctoritati sæculari, atque paulatim in statum deveniunt quem mira verborum concinnitate Fenelonius significavit : *Libertés à l'égard du Pape, servitudes à l'égard du Roi.* Sancta proinde Sedes sit nobis certum tutumque fidei, dignitatis sacerdotalis, disciplinæ, atque libertatis præsidium.

ARTICULUS II. — DE METROPOLITANIS.

154. — Tertio loco veniunt, in ordine hierarchiæ episcopalis, Metropolitani, qui Episcopis unius provinciæ præsunt. Eo nomine vocantur, quia sunt præsules *Metropolis*, id est urbis matris aliarum vicinarum urbium. Sicuti nimis in politia civili quædam urbes supra alias evectæ sunt, ut essent vel capita provincialium, vel capita diœceseon, ita quoque in ordine ecclesiastico Episcopi quarundam Ecclesiarum eam dignitatem

sortiti sunt, in gradu inferiori Patriarchis et Primatibus, ut pluribus unius provinciae Episcopis praesent. Originem Metropolitarum veteres merito tribuerunt institutioni apostolicae; Apostoli siquidem, tametsi provincias ecclesiasticas singulas non præfinierint cum juribus hodiernis, quosdam tamen præsules majores constituerunt, uti Paulus Titum præfecit Ecclesiae Cretæ insulæ, Timotheum in Asia, ad specimen metropoliticae dignitatis, complementum hujus disciplinæ sæculis subsecutoris relinquentio. Hoc institutum Ecclesia judicavit valde utile fidei et disciplinæ; cum enim identidem haereses et schismata erumperent, interque ipsos Episcopos orientur controversiae, maxime opportunum duxit unum aliquem in singulis provinciis Episcopum eligi, qui rebus prospiceret, atque ita tum fidei tuendæ, tum ecclesiastice paci fovendæ consultum fore¹.

* 155. — I^o Quæ sint jura Metropolitanorum?

I. Ante omnia notandum est illud tantum Metropolitanis competere, quod vel sacris canonibus expresse concessum fuerit, vel longa consuetudo induxit, vel singulare privilegium tribuerit, adeo ut Metropolitanus de certa juris specie contendens adversus Episcopum, onus habeat probandi hoc sibi tributum. Cum jure divino omnes Episcopi, infra S. Pontificem constituti, auctoritate pares sint, nulli in alterum datur singularis prærogativa nisi a primatu apostolico expresse vel tacite obtinuerint².

His præmissis dicendum Metropolitanos jurisdictionem habere tum in Episcopos, tum in plebem, clerumque Episcoporum provinciæ; hanc autem jurisdictionem esse immediatam in Episcopos suffraganeos, et, extra saltem casum visitationis, tantum medianam in subditos suffraganeorum.

* 156. — II. Quoad suffraganeos hæc notanda:

1° Olim regula constanter usu servata erat ut Episcopi non

¹ Selvagio, *Antiquitatum eccles. Institutiones*, lib. I, cap. xx, § 2.

² Cap. *Duo simul*, 9, DE OFF. JUD. ORDINARII; — Berardi, *Commentaria in jus univ.*, dissert., cap. I.

ab alio ordinarentur quam a suo Metropolitanano, nisi manus ipsis imponeret Patriarcha, seu Primas. Ab ea regula pluribus canonibus sancta (cap. *Si Archiepiscopus*, 6; *Nec Episcopus*, 7, DE TEMPORIBUS ORDINATIONUM, lib. I Decret.), paulatim Episcopi in praxi recesserunt ob varias difficultates. Tamen, ne lex canonica violata censeatur, S. Pontifex consuevit concedere omnibus promotis ad episcopatum facultatem recipiendi ordinem a quo voluerint Antistite, modo sit in communione Sanctæ Sedis¹.

2° Officium Metropolitanum est invigilare ne suffraganei suo muneri desint. Si noverit quosdam non residere in diocesi, juxta præscriptiones juris; vel negligere curam regiminis, aliudve committere contra sanctitatem ordinis episcopalnis, debet eos admonere fraterna sollicitudine.

3° Jus habet cohibendi poenit, quæ limites correctionis paternæ non excedant, suffraganeos qui suis monitis in re gravi non obtemperaverint. Dicetur infra, in sectione IV^a, causas criminales majores reservari S. Pontifici, et causas criminales minores deferri ad concilium provinciæ; nihil vero juri veteri Metropolitanorum derogatum fuit, quoad alias causas levioris momenti; unde sequitur Metropolitanum posse, in statu præsenti, poenas alias medicinales, v. g., suspensionem ad aliquot dies, et cæteras hujusmodi, suis suffraganeis imponere, in correctionem delicti; modo tamen id faciat directe per seipsum, non per suum officiale, ut cautum fuit a jure propter reverentiam Episcopis debitam. (Cap. *Romana Ecclesia*¹, DE OFFICIO ORDINARI IN VI°.)

Canonistæ, etsi communissime admittant jus Metropolitanorum quod asserimus, animadvertunt nihilominus non expedire illud ad proxim adduci, nisi prius consulta S. Congregatione².

¹ Vid. Bullam Benedict. XIV *In postremo*, § 16, ann. 1756.

² C. Petra in II° Const. Leonis IX, sect. v, tom. I, pag. 158, 159; — Card. de Luca, Discurs. LII *de Jurisdictione*; — Ferraris, v^o *Archiepiscopus*, art. 1, n° 19.

4º Tandem jus habet Episcopos ad synodum provinciale convocandi; de quo in discursu subsequenti.

* 157.—III. Quoad subditos suffraganeorum, Metropolitanus non est superior immediatus, nec jura Ordinarii potest generaliter sibi vindicare, sed tantum in casibus jure expressis (cap. *Pastoralis*, 11, DE OFF. JUDICIS ORDINARII, lib. I Decret.), qui casus referuntur ad appellationem, ad devolutionem et ad visitationem.

1º In casu appellationis, Metropolitanus jus dicit inter illos qui a sententia, vel ab actibus extrajudicialibus suffraganeorum provocant. « Regulariter loquendo, ait Reiffenstuel, quilibet potest appellare, tum a gravamine sibi extrajudicialiter illato, tum a sententia contra ipsum lata, si per hanc se injuste gravatum existimet. Ita communius. » (In tit. DE APPELLATIONIBUS, n° 32.) Caput *Quia cognovimus*, 6, caus. x, q. 5, statuit omnes clericos qui se gravari cognoverint ab Episcopo, suas querelas ad Metropolitanum deferre posse, simulque Metropolitanano præcipitur ut non moretur negotia tractare. Metropolitanus non debet alibi quam in sua civitate vel diœcesi, nec nisi de negotiis pro quibus appellatum fuit, causam audire et judicare. (Cap. *Ut litigantes*, 5, DE OFFICIO ORDINARII, in viº.) In parte de *Judiciis* dicetur quæ exceptio introducta sit pro sententiis *ex informata conscientia* latis.

2º Devolutio ad Metropolitanum locum habet: 1º Quando capitulum neglexit deputare vicarium, intra octo dies a cognita vacatione sedis episcopalium, juxta præscriptum concilii Tridentini; 2º si Episcopus distulerit, per sex menses, culpabili negligencia, conferre officia vacantia. (Ita cap. *Nulla et DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ*.) Hanc legem concilium Lateranense tulit ne officia diu vacarent in detrimentum disciplinæ et animarum; 3º si Episcopus contulerit officium indignum. (Cap. *Cum in cunctis*, 57, DE ELECTIONE, lib. I Decret.)

Extra hos casus non videtur esse locus devolutioni. Quidam dicunt Metropolitanum posse dispensationem concedere, Episcopo

eam denegante, quando est debita ratione personæ, ætatis, necessitatis aut utilitatis Ecclesiae. At, vel tanta est necessitas ut subditus potius indigeat interpretatione legis quam dispensatione proprie dicta, et tunc est casus appellationis ad Metropolitanum pro negata justitia; vel non est vera necessitas dispensationis, sed solum utilitas, et tunc non est ratio cur causa devolvatur ad Metropolitanum.

Major est difficultas ad determinandum utrum talis sit effectus devolutionis ad superiorem, ut inferior suo jure privetur, et jam non valeat, elapsa termino, eligere vicarium, seu conferre officium, etiamsi Metropolitanus sua prærogativa usus non fuerit. Inter canonistas controvertitur. Satis probable est inferiorem non posse eligere, seu conferre officium, nisi modo precario, adeo ut in tantum convalescat hæc electio vicarii, seu collatio officii, quantum de patientia toleretur per superiorem, juxta cap. *Litteras*, 4, DE SUPPLENDI NEGIGENTIA, lib. I Decret. Ratio est 1º quod proprius effectus devolutionis sit transferre jurisdictionem ab inferiore ad superiorem. 2º Quod caput *Litteras* dicat prælatos inferiores se propria culpa jure insti-tuendi privavisse. 3º Tandem quod, etsi res in controversiam adducatur, multo tamen communior sit hæc opinio, quam et communem plures dicunt. Attamen, si superior tolerat electionem factam, merito censemur illam implicite facere, ratihabendo quod gestum est.

3º Visitatio. Jus visitationis multum restrictum fuit a SS. canonibus. Concilium Trident., conformiter ad constitutionem Innocentii IV *Romana Ecclesia*, 1, DE CENSIBUS, lib. III, in viº, præscripsit ut Metropolitanus visitationem diœceseon suffraganeorum aggredi non debeant, nisi prius propriam diœcesim visitaverint, et causa visitationis in concilio provinciali fuerit approbata. Sess. xxiv, cap. iii.

Scopus hujus visitationis est, populum cohortationibus et admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere; bonos mores tueri et pravos corrigere; ea constituere quæ,

prout locus, tempus et occasio ferunt, magis ad bonum conducere videntur.

Potest Archiepiscopus, dum visitat dioecesim, confessiones subditorum suffraganeorum audire, absolvere confitentes a casibus etiam reservatis suffraganeo, et salutares pœnitentias injungere. (*C. Perpetuo*, 5, *DE CENSIBUS*, in vi^o.)

4º Archiepiscopus potest, etiam extra casum visitationis, dare suffraganeis et suffraganeorum subditis indulgentias, stando intra limites juris communis, scilicet indulgentias XI dierum. (*Cap. Nostro postulasti*, 15, *DE PŒNIT. ET REMISSIONIBUS.*)

158. — IIº Quæ sint insignia dignitatis metropolitanæ?

Insignia dignitatis metropolitanæ sunt crux et pallium. I. Metropolitanus crucem suam præ se ferendi jus habet, quocumque perrexerit intra limites suæ provinciæ. Ita cap. *Archiepiscopo*, 2, *DE PRIVILEGIIS*, lib. V Clement.; ubi simul declaratur quod jus item habeat benedicendi populo, et sacrum pontificaliter celebrandi, non obstante quovis privilegio in contrarium. Lex Tridentina contra Episcopos qui pontificalia exercent in aliena diœcesi, absque assensu Ordinarii, non derogat privilegiis Metropolitanorum.

II. Pallium est ornamentum quod Metropolitanus desert super alias vestes pontificales; illa nempe fascia, ex lana candida et erucibus nigris contexta, que humerum pectusque circumdat, et ex utraque parte habet lineas dependentes.

Traditionum ecclesiasticarum periti dicunt Patriarchas olim et quosdam alios Episcopos insignium medium quibus Pontifex Rom. vicariatum committebat, habuisse ornamentum speciale pallio hodierno simillimum, quod super casulam, seu cappam imponebatur. In Gallia, Episcopus Arelatensis primus suscepit hoc indumentum, quod Symmachus contulit S. Cæsario, hujus Ecclesie Antistiti. Alii Metropolitanæ Occidentis eodem pallio decorati sunt, scilicet Cantuariensis in Anglia, Hispalensis in Hispania, Moguntinus in Germania.

Sæculis subsequentibus, ab anno scilicet 742, occasione concilii cui presidebat S. Bonifacius, Metropolitanus plerique enixe postulaverunt, ac tandem paulatim, alii post alios, assecuti sunt honorem pallii. Hanc novam iis assertam dignitatem S. Bonifacius existimabat medium fore efficax instaurandi disciplinam, quia præsules pallio insigniti, magis directe ac frequentius communicare debebant cum sancta Romana Ecclesia ¹.

Lana qua conficitur pallium, « ovis illius quam dominus aber-« rantem quæsivit, inventamque suis humeris sustulit, pellem « significat, ait Benedictus XIV, ut Episcopus qui Christi typum « gerit, ipsius munere fungatur; atque ipso habitu omnibus se « ostendat boni ac magni illius pastoris imitatorem qui gregis « infirmitates ferendas sibi propositus. »

Pallium dicitur de corpore B. Petri assumptum, quia mos est ut pallia in vigilia SS. Apostolorum deferantur ad Confirmationem S. Petri; atque ut, peracta benedictione quæ fit expletis vesperis, a S. Pontifice, vel illius vice a Cardinali pontificaliter celebrante, illuc reducantur asservanda in arcula prope corpus B. Petri, usque dum inde suscipiantur a primo Cardinale ordinis E. C. Diaconorum, qui illa tradit Archiepiscopis, seu Archiepiscoporum absentium procuratoribus ².

159. — Pallium non datur solummodo ad decorandam dignitatem præsulum, sed insuper in signum institutionis seu confirmationis officii Metropolitanus, adeo ut institutio, licet jam facta a S. Pontifice in consistorio, non plane consummata videatur nisi per pallii traditionem, quod a S. Pontifice electi in Metropolitanos postulant triplici vice, *instanter*, *instantius*, *instantissime*. « Prisca consuetudo obtinuit, ait S. Gregorius « Magnus, ut honor pallii, nisi fortiter postulanti dari non de-« beat. » *Cap. Prisca*, 2, dist. 100.

¹ Benedictus XIV, *de Synodo*, lib. XIII, cap. xv; Thomassin, *Discipl. ecclesiast.*, part. I, lib. II, cap. liv.

² Ritum et preces benedictionis palliorum exponit Benedictus XIV, in *Const. Rerum ecclesiasticarum*, ann. 1748; horum autem mysticas significaciones, in *Brevi Romana Ecclesia*, ann. 1742.

Hinc fit ut promotus ad sedem archiepiscopalem, dicatur simpliciter *electus in Metropolitanum*, usque dum acceperit pallium, quo confertur, cum plenitudine potestatis, appellatio nominis archiepiscopaloris, uti animadvertisit Innocentius III, in cap. *Nisi*, 5, DE AUCTORITATE PALLII, lib. I Decret¹.

Metropolitanus tenetur proinde abstinere ab omnibus actibus propriis officiis archiepiscopalibus, quamdiu pallium non receperit. Non potest convocare concilium provinciale, visitare dioceses suffraganeorum, recipere appellations a sententiis eorumdem, proferre crucem et alia hujusmodi. Cap. *Quod sicut*, 28, DE ELECTIONE ET ELECTI POTESTATE, lib. I Decret. Neque etiam potest functiones ordinis exercere quæ requirunt usum pontificalium.
 « Cum non liceat, ait Innocentius III, in eodem capite, Archiepiscopo sine pallio, confidere chrisma, dedicare basilicas, ordinare clericos, et Episcopos consecrare, multum profecto præsumit qui, antequam pallium impetrat, clericos ordinare festinat, cum id non tanquam simplex Episcopus, sed tanquam Archiepiscopus facere videatur. » Re quidem vera, Episcopum gerit ordinando clericos, quod est actus proprius ordinis episcopaloris, sed tamen tanquam Archiepiscopus id facere *videtur*, quia indutus esse debet, intra ritus ordinationis, sacris insignibus dignitatis archiepiscopaloris inter quæ recensetur pallium. Actus autem ordinis minus principales quos Episcopus peragere solet stola tantum indutus, v. g. benedictionem calicis et paramentorum, exercere potest ante pallium susceptum.

Leges ecclesiasticæ determinant insuper quandonam usum pallii sibi permittere possint Metropolitanus. Solus Romanus Pontifex in omnibus missarum solemnis, et ubique locorum pallio utitur quia, *assumptus est in plenitudinem ecclesiasticæ potestatis, quæ per pallium significatur*. (Cap. *Ad honorem*, IV, DE AUCT. PALLII.) Alii autem quibus pallium

¹ Habetur in *Pontificali* ritus servandus in impositione pallii, cum forma juramenti, precibus, et indicatione dierum quibus uti licitum est pallio.

datum est, illud deferre tantum possunt : 1º In ecclesiis sibi subditis; 2º intra missarum solemnia; 3º diebus jure determinatis, qui in Pontificali designantur. Si proinde ab Episcopis alterius provinciae invitentur ad celebrandum sacra mysteria, pallium deferre non debent; nec eo etiam utuntur in sua provincia, si contingat exire processionaliter ab ecclesia in viam publicam. Cap. *Nisi*, et *Cum super*, DE AUCTORITATE ET USU PALLII. Quam antiqua sit haec disciplina testatur S. Gregorius Magnus, Epistola ad Episcopum Ravennatensem : « Illud, frater carissime, non ignotum putamus, quod pene de nullo Metropolitanano, in quibuslibet mundi partibus sit auditum, extra missarum tempus, usum sibi pallii vindicasse. » Cap. *Contra morem*, 8, dist. 100.

140. — *Nota.* 1º Metropolitanus nec suam crux proferre, nec pallium gestare debet extra suam provinciam; quoniam ea insignia desert quatenus fungitur quodammodo vice Sedis Apostolicæ, quod in sua tantum provincia obtinet, non extra. Hinc etiam venit ut, præsente S. Pontifice vel ejus Legato, nec pallio, nec elata cruce uti possit, quasi cesseret vicarium illud archiepiscopalum officium, ubi per se vel per suum Legatum, S. Pontifex adest.

2º Quandoque, Sancta Sedes honorem pallii concessit Episcopis, seu uti privilegium personale, seu etiam uti privilegium sedi annexum, quemadmodum olim factum esse novimus in favorem Siagrii Episcopi Augustodunensis, et recenti ætate in favorem Episcopi Massiliensis. Haec concessio fit ad honorem, nec conferuntur communiter simul cum pallio alia privilegia subjectionis magis immediatae S. Sedi et exemptionis a jurisdictione Metropolitanæ; quamobrem, nisi peculiare aliquid concessum probetur, præsumendum est nihil inde derogatum fuisse iuribus Ecclesiæ metropoleos.